

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5925/22
19.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Весне Целетовић Цуцић, председника већа, Александре Лековић и Весне Дамјановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Туфегџић, адвокат из Новог Сада, ул. Футошка бр. 60, против туженог Града Београда, кога заступа Градско правобранилаштво Града Београда, ул. Тиршова бр. 3, ради исплате, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 1437/20 од 1.9.2022. године, у седници већа одржаној дана 19.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог Града Београда и **ПОТВРЂУЈЕ СЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 1437/20 од 1.9.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Образложење

Побијаном пресудом Вишег суда у Београду П 1437/20 од 1.9.2022. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе учињено поднеском који је у суд примљен дана 28.2.2022. године. Ставом другим изреке пресуде, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да му исплати износ од 8.208.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 1.9.2022. године, као дана пресуђења па до коначне исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 514.780,00 динара, са законском затезном каматом од дана када наступе услови за извршење па до исплате.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужени, побијајући је у целости, из свих законских разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је нашао да жалба туженог није основана.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које

овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, као ни битна повреда одредаба поступка из тачке 12 истог члана, на коју се неосновано жалбом туженог указује, с обзиром на то да је првостепени суд за своју одлуку дао јасне разлоге о одлучним чињеницама, па се правилност и законитост исте могу са сигурношћу испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је решењем Службе за катастар непокретности Земун, од 30.4.2015. године, уписан као власник кат. парцеле број... у Лист непокретности број ... КО ..., са обимом удела 1/1, а по основу правноснажног решења Четвртог општинског суда у Београду О 3157/03 од 4.8.2003. године, којим је оглашен за наследника иза свог оца, сада пок. ББ. На А страни, кат. Парцела ... КО ..., уписана је као земљиште под зградом-објектом, површине 20ари 52м², а као врста земљишта наведено је пољопривредно земљиште, а на страни В - подаци о зградама и другим грађевинским објектима и носиоцима права на њима, предметна кат. Парцела ... означена је као некатегорисан пут у улици ... Према Плану генералне регулације грађевинског подручја седишта локалне самоуправе-Град Београд, целине I до XIX ("Службени лист Града Београда" бр. 20/16, 97/16, 69/17 и 97/17) и Плану детаљне регулације насеља Батајница, предметна кат. парцела највећим делом је планирана као јавна саобраћајна површина. Из налаза и мишљења судског вештака геодетске струке Мрђен Срђана, од 8.6.2020. године, утврђено је да се кат. Парцела ... КО ... налази у насељеном месту Батајница, Општина Земун и да је према Плану генералне регулације грађевинског подручја, седишта јединице локалне самоуправе - Град Београд и Плана детаљне регулације насеља Батајница, највећим делом намењена за јавну површину - улицу и за површине за становање, док се реално функционално користи као јавна површина, односно као саобраћајна површина - улица ... Судски вештак је изласком на лице места утврдио да се 100% површине предметне кат.парцеле користи као јавна и саобраћајна површина - улица која повезује делове насељеног места Батајница. Навео је и да су ограде катастарских парцела које излазе на предметну парцелу и које се користе за породично становање, изграђене тако да представљају регулациону линију која се поклапа са границом предметне парцеле и на тај начин изграђене ограде представљају фактичку регулациону линију која раздваја површину за јавне намене и површину за остале намене. Судски вештак је изласком на лице места утврдио и да је кат.парцела ... Ко ..., као део целине улице ..., делимично опремљена инфраструктуром и то водном, електроенергетском и телекомуникационом, док је саобраћајна површина од асфалтног застора. Са фактичким стањем које је утврђено, предметну парцелу неометано, по налазу вештака, користи неограничени број лица за јавни саобраћај у целиности и она фактички представља добро од општег интереса, односно добро у општој употреби. Из дописа Министарства финансија - Пореске управе, Одељења за контролу издвојених активности Земун број 021-464-08-135/2021 од 2.8.2021. године, утврђено је да тржишна вредност м² пољопривредног земљишта у грађевинском подручју, за кат. парцелу број ... површине 2052 м² КО ... износи 4.000,00 динара по м², што укупно износи 8.208.000,00 динара. Из основног налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке Мирјане Аћимовић Симин од 24.6.2020. године и допунског налаза и мишљења од 8.2.2022. године, утврђено је да усвојена садашња тржишна вредност земљишта на парцели број ... КО ... износи 4.000,00 динара по м², те с обзиром на чињеницу да је предметна кат. парцела број ... КО ... у природи ушла у састав улице са 100% своје површине, судски вештак је закључила да тренутна вредност власничког дела, узимајући у обзир површину од 2052 м² износи 8.208.000,00

динара. Према допунском налазу и мишљењу судског вештака грађевинске струке тужилац је преиначио тужбени захтев поднеском од 24.2.2022. године, а првостепени суд је дозволио преиначење тужбе, сходно одредби члана 199 Закона о парничном поступку, оцењујући да је то целисходно и да неће продужити трајање парнице.

На основу овако правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужиоцу повређено право на имовину, које је неотуђиво људско право зајамчено Уставом Републике Србије (члан 58) и Протоколом бр. 1 уз Европску конвенцију о заштити основних људских права и слобода, која је саставни део правног поретка Републике Србије (члан 16. став 2. и члан 194. став 4. Устава) – Европска конвенција. Првостепени суд је ценио и приговор недостатка пасивне легитимације на страни туженог Града Београда и нашао да је исти неоснован, позивајући се на члан 8 Закона о главном граду, према коме Град Београд, поред надлежности општине и града утврђених Уставом и законом на својој територији, у складу са законом, уређује и обезбеђује обављање послова који се односе на изградњу, реконструкцију, одржавање и управљање општинским и некатегорисаним путевима, улицама као и државним путевима који су у надлежности Града Београда. Тужичева кат. парцела заузета је у целисти, односно у површини од 2052 м² и с обзиром да је делимично опремљена инфраструктуром, коју неометано користи неограничени број лица за јавни саобраћај, то је парцела тужиоца, по оцени првостепеног суда, фактички приведена намени и од ње је формирана улица, као јавно добро, чиме је право својине тужиоца на кат. парцели престало, а да тужиоцу није исплаћена било каква накнада. Даље је нашао, да тужиоцу припада право на накнаду за одузето земљиште у висини тржишне вредности земљишта у време пресуђења, па је обавезао туженог да тужиоцу исплати накнаду у износу од 8.208.000,00 динара, позивајући се на допис Министарства финансија-Пореске управе, односно записник о процени тржишне вредности непокретности, а на досуђени износ је тужиоцу досудио и камату у смислу одредбе члана 277 Закона о облигационим односима, почев од 1.9.2022. године, као дана пресуђења јер је тада утврђена висина накнаде сходно одредби члана 41 став 2 Закона о експропријацији. Првостепени суд је ценио и истакнути приговор застарелости потраживања и нашао да је исти неоснован, зато што у конкретном случају није донето решење о експропријацији, нити је у било ком другом поступку донета одлука о накнади за одузето предметно земљиште, па тиме није ни могао почети да тече рок од кога се рачуна застарелост права на накнаду вредности предметног земљишта.

Полазећи од овако правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, које наводима жалбе туженог не доводи у сумњу, правилно је поступио првостепени суд када је нашао да је тужбени захтев за исплату накнаде у висини тржишне вредности предметне непокретности основан у односу на туженог.

Пре свега, правилно је првостепени суд поступио када је дозволио објективно преиначење тужбе (повећање постојећег тужбеног захтева), позивајући се на одредбу члана 199 Закона о парничном поступку. Ово из разлога што је суд правилно оценио да је преиначење целисходно (јер би се на тај начин коначно расправио спорни однос) и да поступак по преиначеној тужби неће знатно да продужи трајање парнице. Осим тога, у ситуацији када тужилац преиначује тужбу тако што услед околности које су настале после подношења тужбе, захтева из истог чињеничног основа други предмет, тужени таквом преиначењу не може да се противи, сходно одредби чл. 200 ст.2 Закона о

парничном поступку.

Правилна је побијана одлука и у погледу одлуке о предметном тужбеном захтеву, сходно одредби члана 58. Устава Републике Србије, којом се свакоме јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1), као и да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2).

Одредбом члана 2 став 1 тачка 6 Закона о планирању и изградњи (“Службени гласник РС” бр. 72/09, са каснијим изменама и допунама) прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу јавних објеката или јавних површина за које се утврђује општи интерес у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и друго).

Одредбом члана 10 Закона о јавној својини (“Службени гласник РС” бр. 72/11, са каснијим изменама и допунама) поред осталог, прописано је да се добрима у општој употреби у јавној својини, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом -јавни путеви, јавне пруге, мостови и и тунели на јавном путу, прузи или у улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго, да свако има право да добро у општој употреби користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом, односно одлуком органа и правног лица којима су та добра дата на управљање и да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев путева другог реда, који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица, тргова и јавних површина, који су у својини локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају, предметно земљиште тужиоца је планским актом предвиђено као јавна саобраћајна површина, а фактички већ јесте улица ... Судски вештак је изласком на лице места утврдио да се 100% површине предметне кат.парцеле користи као јавна и саобраћајна површина - улица која повезује делове насељеног места Батајница, па у таквој ситуацији, када је земљиште планским актом одређено за улицу, то земљиште по сили закона постаје средство у јавној својини. Сходно томе, јединица локалне самоуправе има обавезу да земљиште које је постало средство јавне својине изузме из поседа ранијег корисника и да му за то исплати одговарајућу накнаду, а нарочито имајући у виду чињеницу да је предметно земљиште фактички већ приведено намени предвиђеној планским актом, с обзиром на то да се користи као улица - јавни пут у насељу који саобраћајно повезује делове насеља (члан 2. тачка 12. Закона о јавним путевима), те је и на тај начин извршена тзв. фактичка експропријација, која управо и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа,

Тужилац је фактички лишен права својине са свим атрибутима из члана 3 Закона о основама својинско-правних односа и није дужан да трпи штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о изузимању из поседа које би било основ за исплату новчане накнаде. Са друге стране, тужени је обвезник

исплате накнаде јер се спорна кат. парцела користи као улица - добро у општој употреби или јавној својини, на коме управо тужени има право својине у складу са чланом 10 став 7 Закона о јавној својини.

Висина накнаде која тужиоцу припада поводом повреде права из члана 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију и на основу члана 58 Устава Републике Србије, одређена је према тржишној вредности земишта, а према извештају Министарства финансија - Пореске управе, Одељења за контролу издвојених активности Земун од 2.8.2021. године и налазу и мишљењу судског вештака, које доказе је првостепени суд прихватио, а тужени није предложио ново вештачење у смислу одредбе члана 271 Закона о парничном поступку.

Неосновани су жалбени наводи туженог да није пасивно легитимисан у овој парници. Ово из разлога што пасивна легитимација произилази из одредбе члана 26 став 1 тачка 2 Статута Града Београда који прописује да Град Београд уређује и обезбеђује обављање послова који се односе на изградњу, реконструкцију, одржавање и управљање општинским путевима и улицама у насељу, као и одржавање путева, осим аутопута. Такође, одредбом члана 8 Закона о главном граду („Службени гласник РС” бр. 129/07, са каснијим изменама и допунама) прописано је да Град Београд, поред надлежности утврђених Уставом и законом, уређује и обезбеђује обављање послова који се односе на изградњу, реконструкцију одржавање и управљање јавним и некатегорисаним путевима на територији града Београда.

Неосновани су и наводи туженог у жалби да је власник предметне кат.парцеле својом вољом определио намену исте, те да му није ускраћено право својине на било који начин. Ово из разлога што је предметна парцела тужиоца предвиђена за изградњу улице и као таква јесте изграђена, као улица ... Изградњом саобраћајнице промењена је намена наведене парцеле и више се не ради о приватном добру, већ о јавном добру, односно јавној саобраћајној површини коју користи неограничени број људи. Услед таквог стања ствари, тужилац је онемогућен да своју парцелу користи, да на њој гради и врши друга својинска овлашћења, а тужени током поступка није суду пружио доказ за тврдњу да је власник кат.парцеле, овде тужилац, добровољно пристао да се његова катастарска парцела изузме из његове својине и да се користи као опште добро, односно добро у јавном интересу. Због тога није од утицаја ко је извршио фактичке радње на терену, јер је предметна парцела и у природи јавно грађевинско земљиште, приведено урбанистичкој намени у утврђеној површини за коју је тужиоцу правилно и досуђена накнада.

Такође, чињеница да се тужилац није противио изградњи инфраструктуре не може се сматрати напуштањем непокретности у смислу одредбе члана 46 Закона о основама својинскоправних односа, јер је самим привођењем земљишта планираној намени од стране туженог, право својине тужиоца на предметној кат.парцели престало да постоји. Изградњом улице промењен је карактер земљишта и више се не ради о приватном добру, већ о јавном добру о коме води рачуна држава преко својих органа и јавних предузећа, а током поступка је утврђено да је наведена парцела предвиђена за јавну површину, односно улицу и да се као таква и користи, те да су извршене фактичке радње на терену, да је парцела делимично опремљена инфраструктуром и да је несметано користи неограничен број лица за јавни саобраћај, а тужени, није доказао да

то није била потреба локалне самоуправе, нити да то није био јавни и општи интерес. Спорна парцела, настала препарцелацијом, представља улицу и по планским актима и фактички на терену, те тужиоцу сходно члану 58. Устава Републике Србије коме је право својине ограничено у јавном интересу утврђеном на основу закона, припада накнада која не може бити нижа од тржишне, што му је у конкретном случају и досуђено.

Приликом доношења другостепене одлуке, суд је имао у виду и остале жалбене наводе туженог, али их није посебно образлагао, налазећи да нису од утицаја на доношење другачије одлуке у овој правној ствари.

Потврђена је о одлука о трошковима парничног поступка с обзиром на то да је иста донета правилном применом одредби чланова 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, имајући у виду успех парничних странака у спору, а све према Адвокатској тарифи и Таксеној тарифи важећим у време пресуђења.

Са изложеног, Апелациони суд је на основу одредбе члана 390 Закона о парничном поступку („Сл. Гласник РС” бр. 72/11, са каснијим изменама и допунама) и одредбе члана 401 тачка 2 истог Закона, одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде.

Имајући у виду исход жалбеног поступка, Апелациони суд је одбио захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка, па је на основу одредбе члана 165 став 1 Закона о парничном поступку одлучио као у ставу другом изреке ове пресуде.

**Председник већа-судија
Весна Целетовић Цуцић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић